

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

Viite:

Perustuslakivaliokunnan asiantuntijapyyntö 29.1.2025

Asia:

Perustuslakivaliokunnan asiantuntijakuuleminen 18.2.2025, [K 11/2024 vp](#)

OIKEUSKANSLERIN KERTOMUS VUODELTA 2023, K 11/2024 VP

Aluksi

Keskityn esityksessäni eduskunnan valtiosääntöisen tehtävän kannalta kiinnostaviin nostoihin oikeuskanslerin kertomuksesta vuodelta 2023 ([K 11/2024 vp](#)) ja kertomuksen taustalla oleviin oikeuskanslerin ja apulaisoikeuskanslerin riippumattomina ylimpinä laillisuusvalvojina tekemiin laillisuusvalvontaratkaisuihin ja –toimenpiteisiin.

Uudistettu kertomus

Oikeuskanslerin kertomus on uudistettu niin rakenteeltaan, sisällöltään kuin ulkoasultaan. Uudistuksen tavoitteena on ollut oikeuskanslerin ja oikeuskanslerinviraston toimintaa kuvaava kertomus, joka palvelisi aikaisempaa paremmin eduskunnan, valtioneuvoston ja muiden tahojen tiedontarpeita sisällöltään ajankohtaisempana, tiiviimpänä ja havainnollisempana.

Uudistuksessa on siirretty painopistettä oikeuskanslerin ratkaisukäytännön julkaisemisessa oikeuskanslerin verkkosivuille yleiseen tietoverkkoon (www.oikeuskansleri.fi) ja Finlexin tietokantaan (Valtioneuvoston oikeuskanslerin ratkaisut FOKA), joista ratkaisuja voidaan tehokkaasti hakea erilaisin hakuehdoin. Vuosikertomukseen kootaan referaatteina tai niiden koostein vain keskeisimpiä laillisuusvalvonnan toimenpideratkaisuja, joilla arvioidaan olevan laajempaa kiinnostavuutta ja vaikuttavuutta. Tästä syystä esimerkiksi jaksossa ”Viranomaisten ja muiden julkista tehtävää hoitavien laillisuusvalvonta” on luovuttu toimenpideratkaisujen hallinnonalakohtaisesta jaottelusta.

Valikoitujen ratkaisureferaattien ohella uudistetussa kertomuksessa pyritään kuvaamaan erilaisin teema- tai synteesiartikkelein toimintavuotta koskevia keskeisiä laillisuusvalvontahavaintoja ja -toimia. Toimintavuoden aikana annettuja lausuntoja säädösehdotuksista ei sen sijaan julkaista enää kertomuksessa kuin poikkeuksellisesti.

Kertomuksen rakenne vastaa vakiintunutta käytäntöä siinä, että kertomuksen alussa ovat aiempien vuosien tapaan oikeuskanslerin ja apulaisoikeuskanslerin puheenvuorot laillisuusvalvonnan kannalta merkittävistä teemoista. Kertomus sisältää tämä lisäksi yleiskatsauksen toimintavuoteen (jakso 2) sekä selostukset tasavallan presidentin ja valtioneuvoston virkatointen lainmukaisuuden valvonnasta (jakso 3), oikeudenkäytön valvonnasta (jakso 4) ja viranomaisten ja muiden julkista tehtävää hoitavien laillisuusvalvonnasta (jakso 5).

Vuoden 2023 alusta lukien voimaan tulleen Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetun lain (1171/2022) mukaan oikeuskanslerinvirasto toimii ilmoittajansuojelun keskitettynä ulkoisena ilmoituskanavana. Kertomuksessa on tämän vuoksi erillinen jakso 6, jossa selostetaan oikeuskanslerinviraston toimintaa keskitettynä ulkoisena ilmoituskanavana toiminnan ensimmäiseltä vuodelta.

Kertomuksen liitteisiin sisältyy muun ohella uudenlainen kattava listaus kertomusvuonna julkaistusta laillisuusvalvontaratkaisusta hallinnonaloittain (kertomuksen liite 1).

Oikeuskanslerin ja apulaisoikeuskanslerin puheenvuorot ja teemat

Aikamme on myrskyisä ja vaarallinen. Oikeusvaltiota turvataan huomattavan vaikeassa turvallisuustilanteessa. Käsittelen omassa puheenvuorossani **oikeuskanslerin laillisuusvalvontaa kansallisen turvallisuuden ja oikeusvaltioperiaatteen yhteensovittamisessa**. Arvioin tässä yhteydessä Suomen itärajalla koetun hybridioperaation vaikutuksia kansalliseen turvallisuuteen ja ehdottomiin perus- ja ihmisoikeuksiin sekä lisäksi

kuvaan tarkemmin ja yleisemmin, miten kansallisen turvallisuuden suojaaminen ylimpien hallitusvaltaa käyttävien valtioelinten eli valtioneuvoston ja tasavallan presidentin toiminnassa on oikeuskanslerin laillisuusvalvonnan kohteena. Tasavallan Presidentti Sauli Niinistö kysyi valtiopäivien avajaispuheessaan 7.2.2024 mikä on kaikissa oloissa varjeltava laillisen järjestyksen ydin. Tätä varjelua on oikeuskanslerin laillisuusvalvonnassa jouduttu harjoittamaan ja pohtimaan useiden eri asioiden yhteydessä. Olen puheenvuorossani pyrkinyt lyhyesti oikeuslähteisiin perustuen vastaamaan tasavallan presidentin kysymykseen laillisen järjestyksen ytimen suojaamisesta nykyisissä oloissa, joissa kansainvälistä oikeutta ja sääntöperusteista järjestelmää koetellaan, karu reaalipolitiikka on eurooppalaista arkea emmekä elä oikeusvaltion optimismiin aikaa.

Oikeuskanslerin laillisuusvalvonnassa ja laillisuusvalvonnalla ylläpidetään puheenvuorossani kuvatuilla menettelytavoilla oikeusvaltiota samalla kun demokraattinen oikeusvaltio suojaa lain puitteissa ja lain sallimin keinoin kansallisen turvallisuutensa, joka ei ole perusoikeus mutta joka on myös edellytys oikeuksien ja demokratian toteutumiselle. Riippumattomilla ylimmillä laillisuusvalvojilla, valtioneuvoston oikeuskanslerilla ja eduskunnan oikeusasiamiehellä, on tuomioistuinten rinnalla ja niitä täydentävä rooli oikeuksien ja oikeusvaltion turvaajana Suomessa. Suomalaisen oikeusvaltion vahvuuksia on, että perustuslakivaliokunnan perustuslakikontrolli ja ylimpien laillisuusvalvojien oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen laillisuusvalvonta ja tuomioistuinkontrolli ulottuvat kukin toisiaan täydentäen kansallisen turvallisuuden suojaamiseen ytimeen asti. Perus- ja ihmisoikeuksien kannalta herkäät kansallisen turvallisuuden ratkaisut ovat järjestelmällisesti riippumattoman laillisuusvalvonnan kohteena.

Perustuslaki ja kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet ovat normistoa, jotka turvataan kaikissa olosuhteissa. Olennaista on turvata perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen nimenomaan myös konkreettisissa käytännön tilanteissa. Kirjoitan, että ihmisarvon loukkaamattomuus on tätä erityisesti varjeltavaa laillisuuden ydintä. Kansallisen turvallisuuden suojaamisen perusratkaisut kuuluvat lailla eduskunnan säädettäväksi.

Apulaisoikeuskansleri Mikko Puumalainen käsittelee oikeudenkäytön ja oikeudenhoidon sekä hallinnon viranomaistoiminnan valvonnan näkökulmasta, kuinka ylimpien laillisuusvalvojien tehtäväjakouudistus luo tilaa rakenteelliselle laillisuusvalvonnalle.

Oikeuksien toteutumisen edellytyksiin kiinnittyvä valvontaote edellyttää puheenvuorossa selostettavia muutoksia laillisuusvalvonnan käytännön toteuttamiseen. Laadullisesti merkityksellistä tietoa tulee hankkia yhä enemmän oma-aloitteisesti ja hyödyntämällä esimerkiksi ennakollisessa säädösvalvonnassa ja muussa valtioneuvoston toiminnan valvonnassa saatavaa tietoa ja näkökulmaa. Rakenteellinen laillisuusvalvonta ei ole vain laillisuusvalvonnallisten ongelmien tunnistamista, vaan se on myös niihin liittyvien

toimenpiteiden seurantaa. Rakenteellinen näkökulma ei pääty annettuun ratkaisuun. Rakenteellinen näkökulma vaatii ylipäättään harjaantuneisuutta nähdä yhtäältä laajempia kokonaisuuksia ja muutosvoimia, mutta myös niiden oikeudellista dynamiikkaa. Tämä voi tarkoittaa säädännäisen ja muuttuvan oikeuden välistä vuorovaikutusta, eri tietolähteiden yhdistelyä, mutta ennen kaikkea kriittisyyttä ja kykyä katsoa asiaa hieman etäisyyden päästä. Kertomuksen teema-artikkeleissa apulaisoikeuskanslerin puheenvuorossaan esittämää konkretisoidaan esimerkein. Artikkelissa päätösten seurannasta (kertomuksen s. 155-159) selostetaan sosiaali- ja terveyspalveluihin kohdistunutta oma-aloitteista laillisuusvalvontaa. Rakenteellisen ongelman havaitsemisen jälkeen jälkiseurannalla turvataan korjaavien toimien tekeminen ja purevuus ongelmaan. Korona-aika syvensi monin osin olemassa olleita lasten ja nuorten ongelmia. Lastensuojelu viimesijaisena palveluna paikkaa usein myös muiden toimijoiden puutteita.

Artikkelissa ”Laillisuusvalvonnan keinot apuna ihmiskaupparikosten tutkinnan kehittämisessä” (s. 150-154) kerrotaan siitä, miten oikeuskanslerin laillisuusvalvonnan laajaa keinovalikoimaa ja siinä mahdollista eri viranomaisten toimien keskinäisvaikutusten havaitsemista hyödynnettiin ihmiskaupparikosten tutkinnan kehittämisessä. Poliisi onkin pystynyt kehittämään ihmiskaupparikosten tunnistamista, ja Poliisihallituksen aktiivinen laillisuusvalvonta on tukenut tätä kehitystä. Silti korjaavia toimia on tarpeen jatkaa.

Artikkelissa ”Yleisten tuomioistuinten tietojärjestelmissä ja niiden käytössä jatkuvasti kehitettävää” (s. 103-107) selostetaan pitkäjänteistä työtä tuomioiden jakelussa täytäntöönpanoa varten olleiden ongelmien korjaamiseksi. Tuomiohan voidaan panna täytäntöön vain, jos täytäntöönpanoviranomainen on saanut tiedon tuomitusta rangaistuksesta ja sen lainvoimaisuudesta. Tuomioistuinten asiankäsittelyjärjestelmiä olisi pidemmällä aikavälillä tarvetta kehittää niin, että niissä on tuomarin työtä tukevaa automaatiota ja hälytyksiä.

Artikkelissa ”Perusteluvelvollisuus ja ratkaisujen laatu valvontalautakunnan valvonta-asioiden ratkaisuihin” (s. 112-115) käsitellään Suomen Asianajajaliiton yhteydessä toimivan valvontalautakunnan ratkaisujen selkeyttä, johdonmukaisuutta ja perustelujen riittävyyttä sekä näiltä osin ratkaisuihin kertomusvuonna havaittuja ajoittaisia puutteita. Artikkelissa todetaan kokoavasti, että valvontalautakunnan ratkaisujen perustelujen ja muutoinkin esitystavan laadulla on suuri merkitys sekä asianosaisen kantelun kohteen ja kantelijan näkökulmasta, mutta myös oikeuskanslerin muutoksenhakuprosessin kannalta. Johdonmukaiset ja loogiset perustelut ovat merkityksellisiä myös yleisesti valvonnan uskottavuuden näkökulmasta.

Ennakollinen säädösvalvonta ja muu lainvalmistelun laillisuusvalvonta

Oikeuskanslerin tehtävänä on perustuslain 108 §:n mukaan valvoa valtioneuvoston virkatointen laillisuutta. Osana tätä tehtävää oikeuskansleri valvoo lainvalmistelun laatua. Laillisuusvalvonta kohdistuu lainvalmisteluun ja valtioneuvoston päätöksentekoon ja tasavallan presidentin päätöksentekoon lain vahvistamisvaiheessa ennen kuin lait on säädetty (**ennakollinen säädösvalvonta**). Hallituksen esityksiin kohdistuvassa oikeuskanslerin laillisuusvalvonnassa arvioidaan, onko esitys oikeudellisesti muotonsa ja sisältönsä puolesta asianmukaisesti valmisteltu eduskunnalle antamista varten ja onko valmistelussa riittävästi otettu huomioon perus- ja ihmisoikeudet. Tämä toteutuu ennakollisen säädösvalvonnan – hallituksen esityksistä annettavien lausuntojen, lakiesitysten ennakkotarkastuksen ja valtioneuvoston istunnoissa tehtävän valvonnan – ja jälkikäteisen laillisuusvalvonnan keinoin. Sen jälkeen laillisuutta valvotaan kanteluiden ja omien aloitteiden sekä laillisuusvalvontakäyntien ja niissä tehtävien tarkastusten kautta (**muu lainvalmistelun laillisuusvalvonta**). Tämä lisää laillisuusvalvojan mahdollisuuksia tarkastella lainvalmistelun laatua vielä lakien säätämisen jälkeen. Oikeuskanslerin jälkikäteisessä lainvalmistelun laillisuusvalvonnassa voidaan käsitellä lainvalmistelun ja vaikutusarvioinnin rakenteellisia ongelmia ja ministeriön tehtävien asianmukaista hoitamista ja vastuuta niistä.

Lisäksi kanteluiden ja omien aloitteiden yhteydessä valvotaan, miten viranomaiset soveltavat lakeja ja tässä lain toimeenpanon ongelmien ohella voidaan kiinnittää huomiota lainsäädännön ristiriitaisuuksiin silloin, kun ne aiheuttavat käytännön ongelmia soveltamisessa. Asia ei aina pääty kantelun tai aloitteen ratkaisemiseen, vaan usein laillisuusvalvoja seuraa ratkaisun vaikutuksia aktiivisesti ja ryhtyy toimenpiteisiin, jos laillisuusvalvonnassa havaittuja ongelmia ei ratkaista. Laillisuusvalvontakäynneillä kiinnitetään myös huomiota seikkoihin, jotka ovat tulleet esille lakien valmistelussa ja soveltamisessa.

Kertomukseen sisältyy teema-artikkeli taloudellisiin, sosiaalisiin ja sivistyksellisiin oikeuksiin ja hallituksen niin sanottujen säästölakien ennakkovalvontaan liittyvistä kysymyksistä. (s. 69- 73) Syksyllä 2023 säädettiin sosiaaliturvan leikkauksia sisältävät niin kutsutut säästölait. Tämän tyyppisellä sääntelyllä on merkittäviä vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksiin, mikä tulee ottaa lainsäädäntöprosessissa huomioon. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Perustuslain 22 §:n mukainen toimeksianto on valtiosääntöisesti eri asia kuin oikeustieteellisessä kirjallisuudessa – ja välillä valtioneuvoston valmistelemassa hallituksen esitysten säätämisyjärjestysperusteluissa – esiintynyt heikentämiskiello.

Lakiehdotusten valmisteluvaiheessa oikeuskansleri lausui toimeentuloturvaa, kansaneläkeindeksiä ja elinkustannusindeksiä sekä asumistukea koskevista hallituksen esityksen luonnoksista. Samaan kokonaisuuteen voidaan katsoa kuuluvan vielä tammikuussa 2024 annettu lausunto työttömyysturvalain muuttamisesta. Oikeuskanslerin antamien lausuntojen keskeinen asia oli perusoikeuksien rajoitusedellytysten täyttyminen, mutta hän kiinnitti huomiota myös luonnosten teknisiin yksityiskohtiin lainvalmistelun laadun näkökulmasta. Lausunnoissa keskeistä oli näin perustuslain 19 §:ssä ja osaksi 18 §:ssä edellytetty tarkempi säätäminen sosiaalisesta perusoikeudesta ja tässä säätämisessä huomioon otettavista seikoista.

Perusoikeusdoktriinissamme valtiontalouden tasapainottaminen on hyväksyttävä syy leikata erilaisia tukimuotoja. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan sosiaaliturvaa suunnataan ja kehitetään yhteiskunnan taloudellisten voimavarojen mukaisesti. Etuuksien tasoa mitoitettaessa otetaan huomioon kulloinkin kansantalouden ja julkisen talouden tila. Toisaalta valiokunta on kuitenkin todennut, että perusoikeudet ja niihin sekä kansainvälisiin ihmisoikeuksiin liittyvät perustuslailliset toimeksiannot on otettava huomioon myös budjettivaltaa käytettäessä. Tähän tulisi kiinnittää huomiota erityisesti silloin, kun kohdennetaan valtiontalouden säästöjä.

Säästölakiehdotusten lausuntovaiheessa oikeuskansleri painotti erityisesti perustuslain 19 §:n 1 momenttia, joka turvaa jokaiselle oikeuden ihmisarvoisen elämän kannalta välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Kun toimeentulotukeen ehdotetaan muutoksia, on lainvalmistelussa otettava huomioon se, että turvan rahamääräinen taso määrittyy viime kädessä yksilötasolla. Lainsäädännössä on varmistettava yksilökohtaiselle harkinnalle jätettävä oikeudellinen tila. Yksilökohtaisen harkinnan mahdollisuutta voidaan pitää säätämisyjärjestyskysymyksenä ja se on käsiteltävä myös hallituksen esityksissä riittävästi perustellen. Sosiaaliturvan heikennyksiä koskevien hallituksen esitysten hyväksyttävyyden kohdalla edellytyksenä korostuu riittävä vaikutusarviointi.

Yhteisvaikutusten arviointi ja muutосkokonaisuuksien valtiosääntöinen tarkastelu sekä lausuntoajat

Oikeuskansleri kiinnitti jo lausuntovaiheessa huomiota siihen, että säästölait muodostavat kokonaisuuden. Perustuslakivaliokunta on todennut, että perusoikeuksien tasoon liittyvien ehdotettujen muutosten ja tulevien muiden uudistusten yhteisvaikutus ei saa muodostua kohtuuttomaksi. Samaan lainsäädäntökokonaisuuteen liittyvät uudistukset tulisi pyrkiä kokoamaan yhteen hallituksen esitykseen tai arvioimaan tällaisten samoihin perusoikeuksiin liittyvien uudistusten vaikutuksia mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Yhteisvaikutuksia tulisi

tarkastella myös muusta syystä peräkkäisten lainsäädäntömuutosten osalta. **Kokonaisvaltaisen, eri lakimuutosten yhteisvaikutuksiin kiinnittyvän valtiosääntöisen tarkastelun ja vaikutusarvioinnin tarve ei koske yksinomaan sosiaalisia perusoikeuksia. Kokonaisvaikutusten ja useiden peräkkäisten lainsäädäntömuutosten oikeudellisten seurausten perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiselle ja tasapainolle sekä yhteiskunnallisten kokonaisvaikutusten arviointi ja siltä pohjalta tehtävä valtiosääntöoikeudellinen kokonaisuuden arviointi on tarpeen myös useissa henkilötietojen suojaa ja rekistereihin kerättyjen tietojen käyttötarkoituksen muuttamista (yleensä laajentamista) koskevissa peräkkäisissä säädösmuutoksissa.**

Oikeuskansleri painotti hallituksen esitysluonnoksista antamissaan lausunnoissaan, että esitysluonnosten yhteydet toisiinsa tulisi saattaa valtioneuvoston ja eduskunnan käsiteltäväksi siten, että eri lakiehdotusten yhteisvaikutusten selvittämiseen sekä sääntelykokonaisuuden vaihtoehtojen arvioimiseen jäisi riittävästi aikaa. Ehdotettujen säästölakien kohdalla lyhyt valmisteluaika näkyi puutteina perusoikeusvaikutusten kokonaisarvioinnissa.

Kansaneläkeindeksin ja elinkustannusindeksin muutosta koskevan luonnoksen kohdalla oikeuskansleri kiinnitti huomiota myös valmistelussa varattuun lausuntoaikaan. Hallituksen esityksen luonnoksesta annettaville lausunnoille oli annettu yhdeksän päivää aikaa, sisältäen kaksi viikonloppua. Tavanomaista lyhyempää lausuntoaikaa perusteltiin budjettilakien valmisteluaikataululla.

Hyvin lyhyet lausuntoajat ovat kuitenkin varsin ongelmallisia hyvän lainvalmistelutavan ja perustuslain PL 14 §:n turvaamien osallistumisoikeuksien sekä lainsäätäjää ja hallitusvaltaa sitovan perus- ja ihmisoikeuksien turvaamisvelvoitteiden asianmukaisen toteuttamisen näkökulmasta. Siksi perusteltuja syitä poiketa lainvalmisteluohjeiden mukaisesta lausuntoajasta on tulkittava suppeasti. Sosiaaliturva on perus- ja ihmisoikeusherkkää aluetta ja siinä riittävään lausuntoaikaan tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Lausuntokierroksen jälkeen oikeuskansleri otti ennakkotarkastukseen ehdotukset liittyen asumistukeen, työttömyysturvaan sekä toimeentuloturvaan tehtäviin muutoksiin. Erityisesti hallituksen esityksissä laeiksi työttömyysturvalain sekä asumistuesta annetun lain muuttamisesta oli vielä tässä vaiheessa merkittäviä puutteita, joihin oikeuskansleri kiinnitti huomiota. Ennakkotarkastuksessa todettiin, että ehdotettujen toimien yhteisvaikutuksia ei vieläkään ollut arvioitu tarpeeksi kattavasti. Lisäksi hän painotti, että ehdotuksia oli tarkasteltava myös YK:n taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan yleissopimuksen (TSS-sopimus) noudattamista valvovan TSS-komitean huomautusten viitekehyksessä. Ennakkotarkastuksessa kävi ilmi, että lainvalmistelussa vallinnut kiire aiheutti yhä ongelmia lainvalmistelun laadun kannalta. Pulmista huolimatta ennakkotarkastusten voidaan arvioida

parantaneen selvästikin esitysten laatua sekä lainvalmistelusta vastaavan valtioneuvoston ja sen ministeriöiden tietoisuutta vastuustaan asianmukaisesta lainvalmistelusta.

Kansallisen turvallisuuden suojaamisen ja oikeusvaltion yhteensovittaminen hallitusvaltaan kohdistuvassa ylimmässä laillisuusvalvonnassa

Kertomusvuonna 2023 kansainvälisen turvallisuustilanteeseen ja hybridivaikuttamiseen liittyvät asiat olivat usein esillä valtioneuvoston valvonnassa.

Kertomuksessa on teema-artikkeli **perusoikeuksien ja kansallisen turvallisuuden yhteensovittamisesta** (s. 74-77). Artikkelin liittyy valtioneuvoston päätöksiin, joilla on pyritty estämään ja lopettamaan välineellistettyyn maahantuloon liittyvä ilmiö Suomen itärajalla.

Oikeuskansleri on lisäksi aiempien vuosien tapaan seurannut tiedusteluun liittyvien asioiden käsittelyä tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan TP-Utvan kokouksissa.

Oikeuskanslerin laillisuusvalvonnan kannalta merkittäviä oikeudellisia kysymyksiä ja linjauksia on nykyisessä turvallisuustilanteessa ollut toistuvasti esillä sekä valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa ministerivaliokunnassa (Utva) sekä sen ja tasavallan presidentin yhteisessä kokouksessa (TP-Utva). Oikeuskanslerin kertomuksessa vuodelta 2023 käsitellään myös tätä teemaa.

Oikeuskansleri on selventänyt kirjallisessa kannanotossaan sitä, milloin oikeuskanslerin on perusteltua perustuslaissa säädetyn tehtävänsä nojalla osallistua TP-Utva:n tai Utva:n kokoukseen (oikeuskanslerin kannanotto OKV/357/24/2024). Osallistuminen laillisuusvalvonnan edellyttämässä laajuudessa tarkoittaa yleensä osallistumista silloin, kun käsittelyssä on linjausta varten valtiosääntöisesti merkittävää oikeudellista kannanottoa edellyttävä asia. Tällaisia ovat olleet esimerkiksi viime vuosina poikkeusolojen toteaminen, Naton liittymisprosessin menettelytavat, huomattavan ja periaatteellisesti merkittävän oikeudellisen kannanoton tai tulkinnan tarve päätettäessä Suomen osallistumisesta kansainvälisen avun antamiseen, pyytämiseen tai kansainväliseen yhteistoimintaan taikka poikkeuksellisen turvallisuustilanteen edellyttämien, poikkeusluonteisten eli perusoikeuksia rajoittavien toimivaltuuksien käyttäminen (rajavartiolain 16 §:n mukaisten rajoitustoimien ja kansainvälisen suojelun hakemisen keskittämisen käyttöönotto). TP-Utva:n tai Utva:n valmisteleva linjaus ei kuitenkaan oikeudellisesti sido eikä pidäkään sitoa ylimmän laillisuusvalvojan kannanottoa asiasta päätettäessä, mutta käytännössä TP-Utva:n ja Utva:n

linjausten on perusteltua olla oikeudellisesti huolella harkittuja ja siksi oikeuskanslerin osallistuminen kokouksiin on ajoittain tarpeen.

Oikeuskanslerin laillisuusvalvontaan kuuluu myös sen arvioiminen, miten kansallinen turvallisuus ja perusoikeuksien mahdollinen rajoittaminen sovitetaan yhteen. Tällöin on tärkeää selvittää, onko hallituksen harkinnassa olevilla **toimenpiteillä riittävät ja objektiiviset perusteet**. Laillisuusvalvonnan kohteena on tietoperustan oikeudellinen riittävyys ja objektiivisuus sekä lainmukaisen valmistelun eri toimijoiden rooliin ja menettelyvaiheiden noudattaminen.

Kansallisen turvallisuuden asioissa on tietoperustana toimivaltaisten turvallisuusviranomaisten virkavastuulla tuottama, puolueettomasti laadittu ja objektiivinen tilannekuva. Varmistaminen sen riittävydestä ja näkökulmien monipuolisuudesta kysymyksiin ja kriittisiin huomioihin on myös poliittisesti vastuunalaisten päätöksentekijöiden tehtävä. Poliittisen johdon rooli ei siten ole vain virkakunnan tilannekuvan ”kuittaminen” ja varsinainen linjausten ja päätösten tekeminen. Poliittinen valmistelu esimerkiksi ministereiden esikunnissa tai ministerivaliokunnissa taikka tasavallan presidentin kansliassa ei voi kuitenkaan korvata virkavastuulla tehtävää valmistelua eikä myöskään kirjoittaa esimerkiksi tiedusteluraportin tai Puolustusvoimien sotilaallisen neuvon tai arvion sisältöä.

Laillisuusvalvonnan kannalta erityisen olennainen kysymys koskee myös perusoikeusrajoitusten välttämättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta. Perusteluvelvollisuus tästä on esittelevällä ministeriöllä ja sen täyttäminen on olennainen osa esittelevän virkamiehen virkavastuuta. Päätöksentekijänä toimivat valtioneuvoston jäsenet ovat tästä poliittisessa vastuussa ja lisäksi oikeudellisessa ministerivastuussa. Välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden arviointi ovat tilannesidonnaisia ja tapauskohtaisia. Tiedon karttuessa voidaan päätyä erilaisiin ratkaisuihin. Välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden vaatimuksethan edellyttävät sitä, että kussakin tilanteessa valitaan käytettävissä olevien tietojen perusteella lievimmät perusoikeusrajoitukset sisältävä mutta kohtuullisen tehokas vaihtoehto.

Välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden arvioinnissa salassa pidettävällä ja turvallisuusluokitellulla tiedustelu- ja tilannekuvatiedolla on kansallisen turvallisuuden kysymyksissä, esimerkiksi rajavartiolaan 16 §:n soveltamisessa, ollut merkittävä rooli. Suomalaisen oikeusvaltion ja ylimmän laillisuusvalvonnan vahvuuksiin kuuluu, että ylimmän hallitusvallan käyttö on jo ennakollisen laillisuusvalvonnan kohteena ja perustuslain 111 §:n perusteella ylimmällä laillisuusvalvonnalla on saman tasoinen pääsy päätöksenteon perusteena olevaan salassa pidettäväänkin ja turvallisuusluokiteltuun tietoon kuin päätöksentekijöillä.

Oikeuskanslerin kertomukseen vuodelta 2023 sisältyy myös kuvaus siitä, millä tavoin oikeuskansleri on osallistunut Nato-asioiden valmisteluun. Oikeuskansleri antoi eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle kaksi lausuntoa hallituksen esityksestä, joka koski Suomen liittymistä Pohjois-Atlantin liiton Naton jäseneksi ([HE 315/2022 vp](#)). Valiokunta pyysi lausuntoa esityksen lisäksi myös eduskunnan käsittelyn jälkeen seuraavista vaiheista jäsenyyden hyväksymisessä ja eduskuntavaalien vaikutuksista tähän sekä menettelystä tilanteessa, jossa Suomi liittyisi Natoon ennen Ruotsia.

Eduskunnan asema ylimpänä valtioelimenä edellyttää, että Natoon liittymisen jälkeen eduskunnan vaikutusmahdollisuudet turvataan Nato-asioiden kansallisessa käsittelyssä. Valtioneuvosto on kokonaisvastuussa menettelyistä, joilla eduskunnan tietojensaanti ja osallistuminen asioiden valmisteluun toteutetaan. Valtioneuvoston vastuu kattaa myös selvitykset tasavallan presidentin toiminnasta ulkopoliitiikan johtajana (OKV/206/22/2023 ja OKV/329/22/2023).

Valtioneuvoston valvonnasta muutoin

Valtioneuvoston päätöksenteon ennakkolisessa valvonnassa tarkastettiin 1 513 valtioneuvoston yleisistunnossa ja 418 tasavallan presidentin esittelyssä käsiteltyä asiaa. Korjauspyyntöjä tehtiin 344 asiaan eli 18 % asioista korjautettiin. Määrä on huomattava. Vuoden 2024 osalta ennakkotiedot kertovat, että korjausprosentti ylittää kahdenkymmenen prosentin rajan.

Oikeudenkäytön valvonta yleisesti

Oikeudenkäyttö on käytännössä erittäin tärkeä osa-alue oikeuskanslerin laillisuusvalvonnassa. Oikeudenkäytön toimijoiden (tuomioistuimet; syyttäjät; ulosotto; asianajajat, julkiset oikeusavustajat ja luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat) osuus oli kertomusvuonna noin 30 prosenttia kaikista oikeuskanslerin tarkempaan laillisuusvalvonnalliseen arviointiin otetuista kanteluista, eli kyseessä on hyvin suuri kanteluasioiden ryhmä.

On syytä korostaa, että kantelut eivät ole läheskään ainoa oikeuskanslerin valvonnan muoto oikeudenkäytön alalla vaan muita merkittäviä tehtäviä ovat muun muassa rangaistustuomioiden tarkastus, tuomareiden ja syyttäjien virkarikosasioiden käsittely, asianajajien ja julkisten oikeusavustajien sekä luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien valvonta samoin kuin laillisuusvalvontakäynnit ja laillisuusvalvojan omat aloitteet. Oikeuskanslerin avustajiin, syyttäjiin ja tuomioistuihin samoin kuin rikosprosessin osalta myös esitutkintaviranomaisiin kohdistama valvonta muodostaa kokonaisuuden, jossa vaikkapa tuomarin tekemäksi epäiltyä virkarikosta koskevan ilmoituksen perusteella tutkittavaksi tullessa asiassa voidaan arvioida samalla myös esimerkiksi syyttäjän ja vastaajan avustajana toimineen asianajajan menettely asiassa.

Oikeudenkäytön valvonnassa on kertomusvuonna ollut eräänä keskeisenä ajatuksena laillisuusvalvontaratkaisujen seuranta rakenteellisen valvonnan ja viranomaistoiminnan kehittämisen tukena. Apulaisoikeuskansleri tuo kertomuspuheenvuorossaan esille tähän liittyviä kysymyksiä. Hän toteaa muun ohella, että asiat eivät aina tule kerralla kuntoon, vaan saattavat edellyttää pitkäjänteistäkin seurantaa. Jatkotoimet voivat kestää pitkäänkin, vuosiakin. Tällaista seurantaa käsitellään edellä selostetussa artikkelissa ”Yleisten tuomioistuinten tietojärjestelmissä ja niiden käytössä jatkuvasti kehitettävää”. Laillisuusvalvonnan rakenteellista näkökulmaa voi apulaisoikeuskanslerin mukaan myös kuvata toisinaan evolutiiviseksi tai orgaaniseksi, jossa ei välttämättä aina etukäteen ole tiedossa, mitä matkan varrella löytyy. Yksi askel voi antaa aiheita uusiin toimiin, jotka kuitenkin yllättäen saattavat liittyä toisiinsa. Tästä keskustellaan edellä selostetussa artikkelissa ”Laillisuusvalvonnan keinot apuna ihmiskaupparikosten tutkinnan kehittämisessä”.

Erityisesti tuomioistuimiin kohdistunut valvonta

Vaikka tuomioistuimet rinnastetaan perustuslain 108 §:n mukaisessa oikeuskanslerin tehtäviä koskevassa säännöksessä valvonnallisesti muihin viranomaisiin ja julkista tehtävää hoitaviin, ovat tuomioistuimet kuitenkin perustuslain muista säännöksistä ilmenevin tavoin oikeuskanslerin laillisuusvalvonnassa erityisasemassa. Näistä säännöksistä merkittävin on valtiollisten tehtävien jakoa koskeva perustuslain 3 §:n 3 momentin säännös, jonka mukaan tuomiovaltaa käyttävät riippumattomat tuomioistuimet. Tuomiovallan käytön riippumattomuus otetaan oikeuskanslerin laillisuusvalvonnassa huomioon monin eri tavoin. Tuomiovallan riippumattomuudesta seuraa, ettei oikeuskansleri puutu tuomioistuimen harkintavaltansa rajoissa tekemään laintulkintaan. Tuomioistuinten laillisuusvalvonnassa otetaan kantaa menettelyllisiin kysymyksiin ja siihen, toteutuuko oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

Lainkäytön riippumattomuutta turvaa myös, ettei laillisuusvalvonnallisesti lähdetä yleensä tutkimaan asiaa, joka vielä on tuomioistuimessa tai muussa lainkäyttöelimestä vireillä tai jossa asianosaisella vielä on mahdollisuus hakea muutosta. Luonnollisesti esimerkiksi asian käsittelyn viipymiseen puututaan asian ollessa vireillä. Oikeudenhoidon ja oikeudenkäytön laillisuusvalvonta turvaa oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutumista, suojelee lainkäytön riippumattomuutta sekä ylläpitää luottamusta oikeudenhoitoa ja lainkäyttöä ja muuta oikeudenkäyttöä kohtaan.

Toisen erityispiirteen oikeuskanslerin tuomioistuimiin kohdistamaan laillisuusvalvontaan aiheuttaa perustuslain ylimpien laillisuusvalvojien syyteoikeutta koskeva 110 §:n säännös, jossa päätösvalta syytteen nostamisesta tuomaria vastaan lainvastaisesta menettelystä virkatoimessa on rajattu yksinomaan ylimmille laillisuusvalvojille. Saman pykälän nojalla

ylimmät laillisuusvalvojat voivat ajaa syytettä tai määrätä syytteen nostettavaksi myös muussa laillisuusvalvontaansa kuuluvassa asiassa. Käytännössä tuomarin epäillyt virkarikokset ohjautuvat ylimmistä laillisuusvalvojista useimmiten juuri oikeuskanslerin arvioitavaksi. Tämä johtuu muun ohella siitä, että tuomioistuinlain mukaan hovioikeuden on ilmoitettava oikeuskanslerille tietoonsa tulleista seikoista, jotka saattavat johtaa virkasyytteen nostamiseen hovioikeudessa. Kertomusvuonna hovioikeudet tekivät 20 tällaista ilmoitusta. Näiden ilmoitusten määrä on muutaman vuoden merkittävän lisääntymisen jälkeen pysynyt edellisen vuoden korkealla tasolla (22 ilmoitusta vuonna 2022, 8 vuonna 2021 ja 13 vuonna 2020). Lisäksi oikeuskansleri on tuomarien virkarikosasoiden erityissyyttäjänä pyytänyt poliisia ilmoittamaan oikeuskanslerinvirastoon kaikista poliisin tutkittaviksi tulleista rikoksista, joissa on kyse tuomarin epäilystä lainvastaisesta menettelystä virkatoimessa. Kertomusvuonna poliisi teki 51 tällaista ilmoitusta.

Vuonna 2023 apulaisoikeuskansleri päätti yhdessä asiassa virkarikossyytteen nostamisesta kärjäjätuomari vastaan (kertomuksen s. 98, OKV/203/30/2022). Lisäksi yhdessä asiassa apulaisoikeuskansleri päätti syytteen nostamisesta kärjäjäoikeuden lautamiestä vastaan (s. 84, OKV/742/10/2022), ja yhdessä asiassa kärjäjäoikeuden maa-oikeusinsinööriä vastaan (s. 84, OKV/2029/31/2020). Tämä syytteiden määrä ei poikkea olennaisesti aiempien vuosien tilastoista, esimerkiksi edellisvuonna syytteiden määrä oli yhtä suuri. Kaksi mainituista syytteistä on sittemmin käsitelty hovioikeudessa.

Ensimmäisessä syyteasiassa oli kyse siitä, että kärjäjätuomari oli tuominnut vastaajan neljästä rikoksesta, joiden syyte-oikeus oli ollut vanhentunut, ja kärjäjätuomarin menettelyn seurauksena vastaaja oli aiheuttomasti suorittanut 20 päivää ehdotonta vankeutta. Hovioikeus tuomitsi kärjäjätuomarin sakkorangaistukseen tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta ja tuottamuksellisesta vapaudenriistosta. Toisessa asiassa kärjäjäoikeuden lautamies oli kirjoittanut julkiselle Facebook-tililleen tekstin, jossa hän oli nimitellyt etniseen vähemmistöön kuuluneita henkilöitä solvaavasti. Hovioikeus tuomitsi lautamiehen kiihottamisesta kansanryhmää vastaan ja virkavelvollisuuden rikkomisesta sakkorangaistukseen. Kolmannessa asiassa maa-oikeusinsinöörin epäiltiin huolimattomuuttaan paljastaneen asianosaisen salassa pidettävän osoitetiedon tämän vastapuolelle. Hovioikeus ei ole antanut siinä asiassa vielä ratkaisuaan.

Apulaisoikeuskansleri teki kertomusvuonna laillisuusvalvontakäynnit neljään hovioikeuteen ja neljään kärjäjäoikeuteen. Laillisuusvalvontakäynneillä keskusteltiin erityisesti kärjäjäoikeuksien ja hovioikeuksien työtilanteesta, tuomioistuintoiminnan tietojärjestelmistä ja tuomioistuinharjoittelusta sekä hovioikeuskäynneillä erityisteemana hovioikeuspiirien kärjäjäoikeuksien valvonnasta. Esimerkiksi tuomioistuinharjoittelun osalta laillisuusvalvontakäynneillä olivat esillä kärjäjänotaarien perehdytykseen, tukeen, seurantaan ja

työmääriin liittyvät kysymykset. Kuten apulaisoikeuskansleri kertomuspuheenvuorossaan toteaa, joidenkin yksittäisten laillisuusvalvonta-asioiden perusteella oli herännyt huoli siitä, miten näihin seikkoihin liittyviä riskejä minimoidaan siten, etteivät ne toteutuessaan vaaranna kärjänotaarien taikka heidän asiakkaidensa oikeusturvaa.

Syyttäjiin kohdistunut valvonta

Myös oikeuskanslerin syyttäjiin kohdistamassa laillisuusvalvonnassa erityispiirteenä on osaltaan se, että ylimmät laillisuusvalvojat toimivat Syyttäjälaitoksesta annetun lain mukaisesti syyttäjänä syyttäjiä koskevissa virkarikosasioissa. Kuten tuomareiden osalta, niin myös syyttäjien osalta käytännössä epäilty virkarikokset ohjautuvat ylimmistä laillisuusvalvojista useimmiten oikeuskanslerin arvioitavaksi. Tämä johtuu muun ohella siitä, että poliisin ilmoitukset sen tutkittavaksi tulleista syyttäjän tekemäksi epäillyistä virkarikoksista ohjautuvat oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen sopimalla tavalla oikeuskanslerille. Poliisi ilmoitti oikeuskanslerille kertomusvuonna 16 tutkittavakseen tulleesta syyttäjän tekemäksi epäillystä virkarikoksesta. Syyttäjien osalta ei kertomusvuonna ilmennyt aihetta virkarikossyytteiden nostamiseen.

Syyttäjälle annettuun huomautukseen johti kertomusvuonna aluesyyttäjän virheellinen menettely, kun hän oli nostanut syytteen syyteoikeudeltaan vanhentuneesta teosta ja lisäksi laiminlyönyt suorittaa syyteharkinnan viivytyksettä sekä kiinnittää vakiintuneen syyttäjätavan mukaisesti kärjäoikeuden huomiota syyteoikeuden vanhentumisvaaraan (kertomuksen s. 98, [OKV/443/30/2023](#)). Asia tuli ilmi rangaistustuomioiden tarkastamisen yhteydessä. Syyttäjiin kohdistettiin muita toimenpiteitä lisäksi kymmenessä muussa asiassa (neljästä asiasta kerrotaan kertomuksen s. 86, 88-89, 97 ja 100). Näistä asioista viidessä syyttäjän menettely ilmeni kantelun perusteella. Kolmessa asiassa syyttäjän menettely ilmeni rangaistustuomioiden tarkastamisen yhteydessä ja kahdessa asiassa tuomarin virkarikosasian yhteydessä.

Kuten tuomioistuinten osalta, niin myös syyttäjien valvonnan osalta on syytä nostaa esille syyttäjien laissa turvattu itsenäisyys. Syyttäjien toiminnan laillisuusvalvonnassa otetaan kantaa menettelyllisiin kysymyksiin, mutta ei puututa syyttäjän laissa turvattuun itsenäiseen ja riippumattomaan syyteharkintavaltaan. Oikeuskansleri voi tutkia syyttäjän toiminnan lainmukaisuuden, mutta ei voi suorittaa asiassa uutta syyteharkintaa tai arvioida uudelleen syyttäjän ratkaisua esitutkinnan rajoittamisesta, toisin kuin Syyttäjälaitosta johtava valtakunnansyyttäjä, joka voi Syyttäjälaitoksesta annetun lain 11 §:n 2 momentin nojalla suorittaa myös uuden syyteharkinnan alaisensa syyttäjän ratkaisemassa asiassa ja muutoinkin ottaa itse ratkaistavakseen alaiselleen syyttäjälle kuuluvan asian. Syyttäjän ratkaisua arvosteleva oikeuskanslerille osoitettu kantelu voidaankin tarvittaessa siirtää valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 4 §:n 5 momentin nojalla oikeuskanslerinvirastosta

valtakunnansyyttäjän käsiteltäväksi. Kertomusvuonna siirrettiin neljä tällaista kantelua valtakunnansyyttäjän käsiteltäväksi.

Asianajajien, julkisten oikeusavustajien ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien valvonta

Asianajajien, julkisten oikeusavustajien tai luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien valvonta kuuluu Suomen oikeusjärjestelmässä ensisijaisesti Suomen Asianajajaliiton yhteydessä toimivalle riippumattomalle valvontalautakunnalle ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien osalta myös oikeudenkäyntiavustajalautakunnalle. Oikeuskansleri valvoo, että valvontalautakunta ja oikeudenkäyntiavustajalautakunta toimivat hyvän hallinnonvaatimusten mukaisesti ja että perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat niiden toiminnassa. Oikeuskansleri varmistaa oikeudellisten palvelujen asiakkaiden, kanteluiden kohteiden ja yleisen edun näkökulmasta, että perus- ja ihmisoikeudet, oikeussuoja, hyvä hallinto ja oikeusvarmuus toteutuvat.

Asianajajien, julkisten oikeusavustajien ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien toiminnasta voi kannella suoraan valvontalautakunnalle. Useimmat kantelut valvontalautakunnassa tulevat tätä kautta vireille. Jos asianajajan, julkisen oikeusavustajan tai luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan työstä kuitenkin kannellaan oikeuskanslerille, oikeuskansleri voi siirtää kantelun valvontalautakunnalle. Kertomusvuonna oikeuskansleri siirsi neljässä tapauksessa kantelun valvontalautakunnan käsiteltäväksi, kun oikeudellista avustajaa koskevia kanteluja ratkaistiin 65. Suurin osa kanteluista ei antanut aihetta selvitystoimiin. Oikeuskansleri ei myöskään siirrä valvontalautakunnalle yksilöimättömiä tai selvästi perusteettomia kanteluita.

Oikeuskansleri tutkii myös kantelut, jotka koskevat valvontalautakunnan tai oikeudenkäyntiavustajalautakunnan menettelyä. Oikeuskansleri voi myös omasta aloitteestaan laittaa vireille valvonta-asian valvontalautakunnassa, jos hän katsoo asianajajan, julkisen oikeusavustajan tai luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan laiminlyöneen velvollisuutensa ja hän saa asiasta tiedon asiasta esimerkiksi toiselta viranomaiselta tai julkisuuden kautta. Osassa tapauksista oikeudellisen avustajan epäilty virheellinen menettely on tullut ilmi oikeuskanslerin suorittaman rangaistustuomioiden tarkastuksen kautta. Vuonna 2023 oikeuskansleri teki ilmoituksen valvontalautakunnalle 12 tapauksessa.

Valvontalautakunta ja oikeudenkäyntiavustajalautakunta lähettävät kaikki ratkaisunsa oikeuskanslerille. Vuonna 2023 vireille tuli tätä kautta 984 asiaa. Oikeuskansleri tarkastaa ratkaisut ja voi valittaa niistä Helsingin hovioikeuteen. Asianajajakunnan autonomisen aseman vuoksi valituskynnys ylittyy, jos ratkaisussa on ilmeinen virhe, asian käsittelyssä on tapahtunut

ilmeinen virhe tai asiaan liittyy perus- ja ihmisoikeuksien vaarantuminen. Vuonna 2023 oikeuskansleri valitti hovioikeuteen yhdestä valvontalautakunnan ratkaisusta. Hovioikeus myös varaa oikeuskanslerille valitusasioissa mahdollisuuden lausuman antamiseen, jos asia on tullut vireille muuten kuin oikeuskanslerin valituksella.

Muutoksenhakuprosessin oikeellisuuden näkökulmasta keskeistä on, että ratkaisu on selkeä ja johdonmukainen ja sen perustelut ovat riittävät. Kyseiset seikat ovat tietenkin tärkeitä myös valvonta-asian kohteen ja kantelijan näkökulmasta. Kertomusvuonna on kuitenkin havaittu, että valvontalautakunnan valvonta-asioissa antamissa ratkaisuissa on näiltä osin edelleen ajoittain puutteita. Ratkaisujen kirjoittamiseen liittyvät puutteellisuudet eivät kuitenkaan ole johtaneet siihen, että oikeuskansleri hakisi muutosta valvonta-asioissa annettuihin ratkaisuihin. Tämä on johtunut siitä, että muutoksenhakuprosessissa on perusteluihin liittyvistä puutteista huolimatta voitu päätyä siihen, ettei ratkaisun lopputulokseen ole katsottu olleen aihetta puuttua.

Johdonmukaisten ja laadukkaiden perustelujen tärkeyttä on kuitenkin tuotu esiin muutoin. Kertomusvuonna näin tehtiin erityisesti valvontalautakunnan koulutuspäivän 8.9.2023 yhteydessä.

Oikeuskanslerin laillisuusvalvonnan profiili

Oikeuskanslerin laillisuusvalvonnassa kantelut ovat vain yksi, tosin tärkeä laillisuusvalvonnan työmuoto. Oikeuskanslerin työmäärässä ja sen painottumisessa laillisuusvalvonnan erilaisiin muotoihin näkyyn myös uudistetussa oikeuskanslerin ja oikeusasiamiehen välistä tehtäväjako koskevassa laissakin tavoitteena oleva kahden ylimmän laillisuusvalvojan päällekkäisen työn välttäminen ja kummankin laillisuusvalvojan erilainen, toisiaan täydentävä profiili.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti